

DOKUMENTY

Pápežská rada pre kultúru

KULTÚRA A VIERA

N1/2013

Pápežská rada pre kultúru (PRpK) v tomto roku plánuje vydať tri čísla svojho časopisu, a to vo vynovenej grafickej podobe. Aktuálne vydanie je venované plenárnemu zasadaniu dikastéria, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 6. až 9. februára 2013 na tému *Rozvíjajúce sa kultúry mládeže (Culture giovanili emergenti)*.

Ako uvádza v úvodníku riaditeľ úradu PRpL Mons. Gergely Kovács, účastníci zasadania hľadali odpovede na tieto otázky: Čo je nové vo svete mládeže? Aké sú základné výzvy, ktoré charakterizujú mladých? Akým spôsobom sa kultúrna zmena prejavuje u nových generácií? Ako komunikujú nové generácie? Aká je nová socializácia mladých? Ktoré hodnoty sú pre mladých najvýznamnejšie? Aké sú tendencie v oblasti hodnôt, v hľadaní identity a vo vzťahoch so svetom dospelých? Akým hermeneutickým kľúčom môžeme interpretovať prebiehajúce kultúrne zmeny? Aký model životného štýlu sa predkladá mladým? Stojíme zoči-voči generácii, ktorú Cirkev stráca alebo pred budúcnosťou nepraktizujúcich veriacich? Ako autor zdôrazňuje, ak nebudeme poznať kultúrnu realitu mládeže, riskujeme, že pastorácia bude ponúkať odpovede na neexistujúce otázky. Cieľom plenárneho zasadania teda bolo pozorne načúvať „otázkam mládeže“ z rôznych kontinentov a pochopiť situáciu, v akej sa nachádzajú.

Je zrejme, že v Cirkvi existuje „otázka mládeže“, vzhľadom na zjavné ťažkosti pri odovzdávaní viery. Ale skôr, ako by sme ponúkli dobré evanjelizačné návody, potrebujeme mať správnu víziu, pokiaľ ide o transformáciu kultúry a spoločnosti, či problémov v rodine, i medzigeneračných konfliktov. Načúvať novým generáciám a pochopiť ich situáciu je cennou príležitosťou pre dospelých, ako aj pre kresťanské spoločenstvá. Stojíme pred fenoménom, ktorý si vyžaduje nové chápanie a nové formulácie. Mladí sú ako „jemné senzory“, sú citliví na sociálne protirečenia, v ktorých žijeme, a v istom zmysle anticipujú vývoj spoločnosti. Nesmieme o nich vyslovovať súdy bez toho, aby sme sa najskôr nesnažili ich pochopiť.

Vydanie ďalej publikuje príhovory, ktoré odzneli počas plenárneho zasadania zamerané na bližšie spoznanie a pochopenie kultúry mládeže, aby sa ul'ahčilo užitočný

a úprimný dialóg smerujúci k predkladaniu konkrétnych návrhov pre prax.

Na úvod je publikovaný príhovor pápeža Benedikta XVI., ktorý predniesol v Klementínskej sále počas audiencie pre členov dikastéria, 7. februára t.r., len štyri dni pred zrieknutím sa úradu. Podľa pápeža neexistuje jednota kultúra mládeže, ale veľmi zložitá realita, o ktorej sa Cirkev chce dozvedieť viac, pretože prechováva úctu k mladým a potrebuje ich vitalitu. Mladí nežijú v „kozme“, ale obývajú „multiverzum“, teda priestor a čas, v ktorom vedľa seba existujú „pluralita vízií, perspektív a stratégií“.

Benedikt XVI. tiež poukázal na problémy mládeže ako napr. psychoafektívna krehkosť, či ťažkosti so sociálnou integráciou. „Afektívna a emocionálna sféra, citová oblasť, ako aj tá telesná, sú silne ovplyvnené touto klímou a kultúrnym ovzduším, ktoré sú vyjadrené napríklad zdanlivo protichodnými javmi, ako je akési zdивadelnenie intímneho a osobného života a individualistické a narcistické uzatváranie sa vo svojich potrebách a záujmoch.“ Pápež ďalej upozornil, že náboženská dimenzia, skúsenosť viery a príslušnosť k Cirkvi sú často prežívané v súkromnej a emocionálnej sfére.

Na druhej strane Benedikt XVI. poukázal na mladých dobrovoľníkov a „skúseností hlbokéj a úprimnej viery mnohých chlapcov a dievčat“. Prehliadaný by podľa neho nemal byť ani rozvoj mladých ľudí z tzv. tretieho sveta: „Uvedomujeme si, že predstavujú, s ich kultúrou a ich potrebami, výzvu pre globálnu konzumnú spoločnosť, pre kultúru konsolidovaných výsad, z ktorých má prospech malá skupina obyvateľov západného sveta. Kultúry mládeže sa následne stávajú ‚nepredvídateľné‘, aj v tom zmysle, že dávajú najavo hlbokú potrebu, žiadosť o pomoc, či dokonca ‚provokáciu‘, ktorú nemožno ignorovať alebo zanedbávať, ako zo strany občianskej spoločnosti, tak aj cirkevného spoločenstva.“ Podľa pápeža Cirkev dôveruje mladým a potrebuje ich: potrebuje ich energiu, ich vitalitu, aby mohla aj naďalej s novým nadšením plniť poslanie, ktoré jej zveril Kristus.

Počas zasadania odznelo viacero príhovorov i skúseností mladých ľudí z rôznych kontinentov. Riaditeľ

známeho talianskeho katolíckeho týždenníka *La Civiltà Cattolica* P. Antonio Spadaro SJ sa vo svojom príhovore zaoberal digitálnou kultúrou, sociálnymi sieťami a ich jazykom, ktoré sú neodmysliteľne späté s dnešnou mládežou. Don Armando Matteo sa zamýšľal nad tým, ako privádzať mladú generáciu k viere. O viere mladých ľudí a o náboženskom pluralizme v Indonézii referovala Alanda Kariza. Nad dobrovoľníctvom a kreativitou mladých ľudí sa zamýšľala Farasoa Mihaja Bemahazaka z Madagaskaru. O novej evanjelizácii spojenej s kultúrou v Afrike hovoril Filomeno Lopes. Alessio Antonielli zasa vo svojom príspevku zdôraznil potrebu nového jazyka pre evanjelizáciu.

Na záver zasadania vystúpil kard. Carlos Alberto Azevedo, ktorý zdôraznil, že svet mládeže si dnes vyžaduje osobitnú pozornosť, kritické rozlišovanie, ako aj zmenu

jazyka a postojov. Zhrnul tiež návrhy a odporúčania, ktoré vzišli z plenárneho zasadania a sú určené kresťanským spoločenstvám, ako napr.: prijímať mladých ľudí s otvorenosťou, takých, akí sú, bez predsudkov a moralizovania; stať sa miestom načúvania a zdieľania skúseností mládeže, miestom dialógu o zmysle života a ponúkať „život v plnosti“; sprevádzať nové generácie v ich citovom, kultúrnom, duchovnom a náboženskom putovaní; byť prítomní na univerzitách, *sieťach* a všade tam, kde sú mladí s cieľom sprevádzať ich pri dospievaní; radostne a odvážne svedčiť o Božej prítomnosti v každodennom živote; dôverovať mladým a predstavovať im budúce horizonty zoči-voči spoločnosti, ktorá je slepá a hluchá na ich potreby; snažiť sa o ich integráciu do spoločenstva prostredníctvom hlbokého bratského vzťahu a vytvárania novej kultúry a nového životného štýlu. -sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 161/2013, Brusel, Belgicko

Úvodník mesačníka mapujúceho dianie v EÚ sa venuje osobe súčasného pápeža, ktorý stojí pred európskymi výzvami, hoci nie je z Európy. Pápež František až do svojho zvolenia síce pôsobil ako kňaz a biskup vo svojej vlasti, teda mimo Európy, avšak so starým kontinentom ho mnohé spája. Jednak je to jeho taliansky pôvod, jednak jeho štúdiá v Nemecku či pobyt v Dublinu, kde sa zdokonaľoval v angličtine. Hoci súčasný pápež pôsobil až do svojho zvolenia v Argentíne a teda potrebuje nejaký čas na to, aby sa zorientoval v politických reáliách Európy a Únie, už teraz ukazuje, že je v európskom kurze. Práve on upriamuje pozornosť na novodobo chudobných – obeť hospodárskej krízy.

Európska komisia pripravuje rad opatrení, ktoré majú slúžiť na prekonávanie prekážok pri uplatňovaní práv euroobčianstva. Je to síce potešiteľné, avšak ako kresťania musíme byť v tomto smere o krok vpred. Katolícka teologická tradícia ponúka možnosti reflexie o hlbokšej dimenzii pojmu občianstva. Ľudská bytosť je spoločenský tvor, ktorý potrebuje niekam patriť. Sv. Tomáš Akvinský na rozdiel od Aristotela tvrdí, že ľudia vytvárajú vzájomné spoločenstvá nielen preto, aby prežili a zabezpečili si ochranu, ale tiež preto, aby sa neobmedzene rozvíjali po stránke intelektuálnej a morálnej. Občianska príslušnosť je súčasťou človeka, každého jednotlivca v jeho jedinečnosti,

morálnej slobode, v jeho povolání byť tvorivo činným a neostať len pasívnym.

V apríli získal rektor pápežskej univerzity Comilas z Madridu, Julio Martinez cenu v oblasti hospodárstva a spoločenstva za dielo *Občianstvo, migrácia a náboženstvo*. V interview pre časopis EuropeInfos odpovedá i na to, prečo sa zameriava na migráciu ako morálnu tému, približuje samotné dielo, za ktoré získal toto prestížne ocenenie a vyjadruje sa k súčasnej migračnej politike v Európe.

Ministri zahraničia G8 plánujú nové smernice v oblasti prevencie sexuálneho násillia. Zvlášť v tých častiach sveta, ktoré sa nachádzajú vo vojnových konfliktoch sa často takáto forma násillia považuje za akýsi kultúrny fenomén, či čosi neodvratné. Tento mýtus je nutné zmeniť. Britský minister zahraničia sa vyjadril, že je potrebné vytvoriť taký svet, kde je nepredstaviteľné, aby boli počas konfliktov tisíce žien, detí a mužov obeťami násillia. V rámci stretnutia bolo odprezentované vyhlásenie, ktoré sa týkalo konkrétnych akcií v tejto oblasti.

Jeden z príspevkoch periodika upriamuje pozornosť čitateľov na dielo Stefana Zweiga, ktorého cieľom bolo, aby sa európske národy navzájom

zblížili. Preto prekladal mnoho diel významných internacionalistov a písal pútavé biografické romány o rozličných historických osobnostiach. Chcel takto pomôcť Európanom, aby sa vzájomne lepšie poznávali a aby prenikali do poznania ducha tých druhých. Duša Európy zastávala v jeho filozofii popredné miesto. Hrôzy fašizmu, ktorý sa nezastavil ani pred ničením kultúrnych hodnôt, však tohto literáta natoľko zdrvil, že spáchal spolu s manželkou samovraždu v Brazílii, kam v roku 1941 emigrovali. Celý literárny svet

ostal zaskočený. Napriek hrôzam, ktoré Európa zažívala, v duchu vzájomnosti a v úsilí o jednotu sa pred 56 rokmi uskutočnilo podpísanie Rímskych dohôd, ktoré stáli pri zrode Európskej únie. Velikáni, akými bol Róbert Schumann, Konrad Adenauer a Alcide De Gasperi stáli pri zrode európskej integrácie. My sa dnes nachádzame v období veľkej hospodárskej krízy, mnohí rezignujú na hodnoty vzájomnosti. Práve preto je dôležité aj v dielach Stefana Zweiga znova objavovať dušu Európy. **-Ph-**

Švajčiarska biskupská konferencia

Deň judaizmu

Švajčiarska biskupská konferencia informuje na svojej oficiálnej webovej stránke (www.bischoefe.ch) o dôležitých témach a príslušných dokumentoch, ktoré sú voľne prístupné čitateľskej verejnosti.

Jednou z nich bol Deň judaizmu, ktorý sa vo Švajčiarsku slávil už po tretí raz. Zdôrazňuje tak dôležitosť vzájomného zblížovania židov a kresťanov, ktorú pripomína i koncilový dokument *Nostra Aetate* a ku ktorému vyzýva v súčasnosti aj Vatikán. V rubrike dokumentov Švajčiarskej biskupskej konferencie tak

môžeme nájsť k tejto téme viac materiálov. Pripravila ich Komisia pre dialóg medzi Židmi a Rímsko-katolíckou cirkvou pri Švajčiarskej biskupskej konferencii. Mottom tohoročného Dňa judaizmu, ktorý sa slávil 24. februára 2013, bola Božia zmluva s Abrahámom (Gn 15). V rubrike nechýba ani príhovor spolupredsedičky spomínanej komisie prof. Lenzenovej, či židovského rabína Davida Bollaga z Inštitútu pre výskum judaizmu a kresťanstva. Súčasťou materiálov je tiež predloha liturgického slávenia tohto pamätného dňa. **-Ph-**

Nemecká biskupská konferencia

Pastorácia na vysokých školách ako služba Cirkvi vo verejnom živote Nemecka

DB- Kommission N. 36/2013

Komisia pre vedu a kultúru pri Nemeckej biskupskej konferencii predkladá čitateľom svoju najnovšiu publikáciu, ktorá sa zaoberá aktuálnou situáciou vysokoškolskej pastorácie a jej perspektívami do budúcnosti. Rýchla dynamika rozvoja vysokoškolského systému, ale tiež pluralita náboženstiev stavia Cirkev v súčasnosti v tejto oblasti do celkom novej pozície a sú pred ňou nové výzvy, na ktoré je potrebné reagovať. Táto pastorácia sa pohybuje medzi dvomi pólmi. Na jednej strane ide o katolícku formáciu budúcich riadacích osôb, ktoré získavajú univerzitné vzdelanie, na druhej strane je to služba duchovného sprevádzania a konkrétnej formy pomoci pre tých, ktorí sú súčasťou vysokoškolského systému. Ponúka sa teda obrovská paleta možností od liturgie, udeľovania sviatostí,

duchovného sprevádzania, rozvoja osobnosti, pohostinstva, poradenstva, angažovania v sociálnej oblasti, formácie a vzdelávania až po oblasť vysokoškolskej politiky či kultúry. Úvodná kapitola sa zaoberá novými výzvami, ktoré sú dnes na Cirkev kladené na tomto špecifickom poli pastorácie. Z nich tiež vyplýva mnoho rozličných úloh, ktorých sa musí zhostiť. Vysoké školy sú súčasťou diecéznej pastorácie, čo zahŕňa jednak koncepčnú a jednak personálnu rovinu. Nemecká biskupská konferencia však v roku 2000 založila Fórum vysokej školy a Cirkvi (FHoK), aby sa v tejto forme pastorácie upevnila duchovná a duševná prítomnosť Cirkvi. Ďalšie kapitoly publikácie oboznamuje čitateľskú verejnosť so súčasnou platformou Fóra a tiež s novými možnosťami ďalšieho rozvoja. **-Ph-**

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Odborný časopis a úradný orgán rímskokatolíckych biskupstiev Švajčiarska

Schweizerische Kirchen-Zeitung

N. 22/2013

Aktuálne číslo švajčiarskeho periodika nám pripomína, že Švajčiarska biskupská konferencia slávi 150. výročie svojho vzniku. Na začiatku samotnej histórie bol však bolestivý vojnový konflikt v druhej polovici 19. storočia. Všetko začalo cirkevno – politickým sporom, ktorý vyústil do zatknutia biskupa Marilleya a generálneho vikára Florentiniho. V roku 1861 sa stretli všetci švajčiarski generálni vikári na spoločnom zasadnutí a v roku 1862 napísali švajčiarski biskupi prvý spoločný pastiersky list. 1. decembra 1863, v deň biskupskej vysviacky nového bazilejského biskupa Lachata sa švajčiarski biskupi zhromaždili, aby založili v Solothurne konferenciu. Jej cieľom malo byť zjednotenie vo vedení jednotlivých biskupstiev a v cirkevnej disciplíne, ďalej chceli prispieť k náboženskému blahu a odpovedať na potreby svojej doby a síce angažovanosťou za katolícku vieru a poslušnosť. Tvrdiť však, že Švajčiarska biskupská konferencia je najstaršou na svete, by bolo príliš trúfalé. Belgickí biskupi zvolali konferenciu ešte v roku 1830, nemeckí v roku 1848 v Kolíne. Avšak Švajčiarska biskupská konferencia sa od svojho vzniku až po dnes pravidelne stretáva na zasadnutiach. Do roku 1952 to bolo raz ročne. Na jej čele stál spočiatku služobne najstarší biskup, ako

dekan biskupskej konferencie. Od roku 1880 to už bol predseda konferencie. Na jej čele sa vystriedali biskupi z celého Švajčiarska. Prvú tlačovú správu vydala biskupská konferencia v roku 1866 v Švajčiarskych cirkevných novinách. V 19. storočí bol Vatikán opatrný voči vytváraniu národných biskupských konferencií. Bolo to z obavy pred vytváraním národných cirkví. To bolo tiež dôvodom, prečo nebola vo Švajčiarsku zriadená cirkevná provincia. Až dodnes je každé biskupstvo podriadené priamo pápežovi. Až 2. vatikánsky koncil priniesol veľké zmeny. Dotklo sa to aj Švajčiarskej biskupskej konferencie, nebola už len zasadáním na švajčiarsky spôsob, ale stala sa orgánom s vlastnými kompetenciami, čo viedlo k mnohým zmenám. Čo sa týka súčasnosti, možno uviesť napríklad fakt, že od roku 2010 je generálnym sekretárom konferencie laik spolupracujúci s úzkym pracovným tímom, čo sa rozsahovo nedá porovnávať so susedným Nemeckom. V rámci konferencie pracuje 19 komisií a okrem toho 4 ekumenické zmiešané komisie pre dialóg.

Ďalšie príspevky časopisu sa venujú pamiatke 50. výročia úmrtia pápeža Jána XXIII. ale tiež exegetickej diskusii o trilógii emeritného pápeža Benedikta XVI. *Ježiš Nazaretský*. -Ph-

Vision 2000

Verím

N. 3/2013

Rakúske periodikum Vision 2000 oslávi na jeseň štvrtstoročie svojej existencie. Na toto jubileum upozorňuje už júnové vydanie. Aktuálne číslo sa zaoberá tematikou viery. Nachádzame sa totiž v polovici roka, ktorý emeritný pápež Benedikt XVI. vyhlásil za *Rok viery*. Autori jednotlivých článkov sa teda pýta-

jú, aké ovocie to doposiaľ prinieslo, ako je to s vierou v súčasnosti. Pozornosť si tiež zaslужujú tohoročné Turíce, ktoré boli príležitosťou k tomu, aby sme sa v tomto Roku viery za seba navzájom modlili o dar otvorenosti voči Duchu Svätému a jeho pôsobeniu v našich životoch. -Ph-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD., Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová